FINANSSIALA

Valtioneuvoston selonteko EU-politiikasta; VNS 7/2020 vp

Finanssiala ry (FA) pitää hyvänä, että valtioneuvosto suuntaa Suomen pitkän aikavälin EU-politiikkaa. FA kannattaa valtioneuvoston EU-selonteon tavoitteita vahvistaa Euroopan kestävää kasvua sekä kilpailu- ja kriisinsietokykyä sisämarkkinoita kehittämällä. Vahva talous- ja rahaliitto on mielestämme tärkeä osa tätä kokonaisuutta. Näiden lisäksi EU:n on onnistuttava ilmastonmuutoksen torjumisessa ja digitalisaation hyödyntämisessä. Finanssialan rooli on merkittävä Euroopan talouden elpymisessä. EU:ssa on käynnissä laaja-alaisia ja pitkäaikaisia finanssialan sääntelyhankkeita kaikkien näiden tavoitteiden toteuttamiseksi.

Pidämme myös hyvänä sitä, että valtioneuvosto painottaa rakentavaa, ennakollista ja toimivaa EU-valmistelua. Paremman sääntelyn periaatteita on pidettävä edelleen vahvasti esillä. Samalla on tarkasteltava kriittisesti uuden sääntelyn laadukkuutta ja tarpeellisuutta. Ylimääräisen hallinnollisen taakan välttäminen on entistä tärkeämpää taloudellisen elpymisen ja uuden kasvun edistämiseksi. EU-lainsäädäntötyön avoimuus on mielestämme tärkeää, ja olemme myös sitoutuneet edistämään lobbauksen läpinäkyvyyttä omassa toiminnassamme.

Kestävän rahoituksen rooli on merkittävä siirtymässä kohti ilmastoneutraalia taloutta

Euroopan komissio on arvioinut, että EU:n ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttaminen vaatii 175–290 miljardia euroa vuosittaisia lisäinvestointeja. Tällaisten summien kokoaminen ei onnistu pelkästään julkisista varoista. Viime vuosina EU onkin ryhtynyt kunnianhimoisesti ohjaamaan finanssimarkkinoita kohti kestävämpää rahoitustoimintaa, ja kestävän rahoituksen markkinat ovat kasvaneet voimakkaasti sekä Euroopassa että globaalisti.

EU:n finanssialan sääntelyyn ollaan rakentamassa vahvoja ohjausmekanismeja. Olemme aktiivisesti mukana komission uuden kestävän rahoituksen strategian luomista koskevassa keskustelussa. Pidämme kestävän rahoituksen roolia merkittävänä siirtymässä kohti ilmastoneutraalia taloutta.

EU:n kestävän rahoituksen taksonomia luo yksityisille sijoittajille kriteerit sille, millaista taloudellista toimintaa voidaan kutsua kestäväksi. Taksonomian mukaisille kohteille on todennäköisesti helppo löytää tulevina vuosina yksityisiä rahoittajia, ja siksi tällaisten toimien yleistymistä EU:ssa kannattaisi edistää erilaisin keinoin, mm. tarjoamalla yrityksille asiantuntija-apua ja kehittämällä yritysten kestävyysraportointia. Pidämme erittäin tärkeänä komission aloitetta keskitetystä yritystietokannasta. Hanke tulee yhdistää kestävän rahoituksen tavoitteisiin kokoamalla sinne yrityksiä koskevat olennaiset kestävyyteen liittyvät helposti kaikkien tahojen saatavissa olevat tiedot.

Uudet teknologiat talouden ja finanssialan uudistajina

Komission viime syksynä julkaisema EU:n digitaalisen rahoituksen strategia on finanssialan kannalta keskeinen. Siinä linjataan suuntaviivat tuleville sääntelytoimille keskeisissä finanssialan digitalisaatioon liittyvissä teemoissa.

Digitaloutta vastuullisesti hyödyntämällä finanssiala voi tuottaa asiakkaille ja yhteiskunnalle parempia ja edullisempia palveluita. Tätä kautta ala voi saada merkittävästi lisää uutta kilpailuetua, tehokkuutta ja toimintamahdollisuuksia.

On ensiarvoisen tärkeää, että digitaalisten sisämarkkinoiden sääntely ja pelisäännöt ovat kaikissa tilanteissa tasapuolisia sekä kilpailukenttä reilu ja oikeudenmukainen eri toimialojen ja toimijoiden kesken. Näkemyksemme mukaan EU:n digitaalisten sisämarkkinoiden sääntely ei saa olla uutta toimintaa tukahduttava jarru, vaan sen on mahdollistettava uudet innovatiiviset liiketoimintamallit. Innovaatiomyönteinen sääntely-ympäristö tarkoittaa muun muassa teknologianeutraalisuutta, joustavuutta sekä periaatepohjaisuutta. Mahdollisiin digitalisaation esteisiin on kiinnitettävä sääntelyä valmisteltaessa erityistä huomiota. EU:n lainsäädäntöhankkeiden tulee myös tukea tasapuolista kilpailua eurooppalaisten ja Euroopan ulkopuolisten toimijoiden välillä.

FA pitää tärkeänä jatkaa EU:n pääomamarkkinoiden monipuolistamista ja rajanylitoiminnan helpottamista. Lisäksi on huomioitava muut kuin sääntelyn keinoin toteutettavat toimet. FA katsoo, että toimivammat ja monipuolisemmat pääomamarkkinat luodaan ensisijaisesti markkinoiden omin toimin. Sijoituspäätöksiin tai sijoitusten ohjautumiseen ei tule vaikuttaa sääntelyn keinoin. Entistä tärkeämmäksi on tullut, että EU huolehtii pääomamarkkinoittensa kansainvälisestä kilpailukyvystä.

Nykyisessä finanssialan toimijoihin kohdistuvassa sääntelyssä on myös runsaasti esteitä, joita on ensin purettava. Pääomamarkkinoiden rajat ylittävää toimintaa saadaan edistettyä myös varmistamalla nykyisen sääntelyn yhdenmukainen ja tehokas täytäntöönpano ja valvonta eri jäsenmaissa.

Hybridiuhkien ja yhteiskunnan kriisinsietokyvyn Eurooppa-tason hallinta keskeistä

Suomen rahoitusala on tiiviisti integroitunut pohjoismaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin markkinaan, joten varautuminen hybridiuhkiin on tehtävä koko Euroopan laajuisesti. Hybridiuhkiin varautumista on säänneltävä vähintään EU-tasolla ja sääntelyn yhdenmukaisesta täytäntöönpanosta on huolehdittava tarkoin.

Kansalliselle lisäsääntelylle tällä alueella ei ole Suomessa tarvetta. On tarkkaan pohdittava, mikä on kaikkia toimialoja koskevan horisontaalisen sääntelyn ja finanssialaa koskevan sektorikohtaisen sääntelyn välinen tasapaino. Rahoitusala on sitoutunut poikkeusolojen varautumistoimiin yhteistyössä viranomaisten ja muiden elinkeinoelämän sektoreiden kanssa.

Rahanpesun torjuminen on vahvasti esillä sekä kansallisella että EU-tasolla. Toimimme aktiivisesti sen puolesta, että viranomaisten ja finanssialan väliseen tietojenvaihtoon panostetaan nykyistä enemmän. Finanssialan toimijoille on sallittava mahdollisuus vaihtaa keskenään tietoja epäilyttävistä liiketoimista. EU-lainsäädäntö kaipaa myös yhdenmukaistamista, selkeyttämistä ja yksinkertaistamista.

Yhteisvastuun lisääminen edellyttää riskien vähentämistä

FA:n mielestä talous- ja rahaliiton (EMU) jäsenyys, yhteinen valuutta ja pankkiunioni luovat osaltaan vakaata toimintaympäristöä suomalaiselle yritystoiminnalle ja

edesauttavat talouskasvun ylläpitämistä ja hyvinvoinnin rakentamista. Suomen on jatkossakin oltava mukana EMU:n ytimessä. Finanssiala suhtautuu myönteisesti markkinakurin käyttämiseen nykyistä enemmän EMU-maiden talouspolitiikan ohjauskeinona sekä jäsenmaiden oman vastuun korostamiseen taloudenpidosta.

Suomen finanssiala on jo pitkään tukenut pankkiunionin luomista. FA:n mielestä se lisää euroalueen rahoitusjärjestelmän vakautta. Yhdenmukainen valvonta ja yhteiset pelisäännöt edistävät reilua kilpailua. Pankkiunionin tavoitteena on tukea rahoitusmarkkinoiden vakautta, heikentää pankkien ja valtioiden välistä kytköstä sekä edistää reilua kilpailua.

Pidämme hyvänä, että selonteossa painotetaan sijoittajanvastuun merkitystä. Sijoittajanvastuun on oltava ensisijainen kriisinhoitotoimien rahoituslähde. Yhteisen pankkikriisirahaston pitää olla vaihtoehdoista viimeinen.

Pankkiunionin yhteisvastuun lisäämisessä on edettävä varovasti. Eri maiden pankkien nykyiset ongelmat on korjattava ja riskejä vähennettävä ennen kuin yhteisvastuuta syvennetään.

EU:ssa keskustellaan parhaillaan yhteisen talletussuojan rakentamisesta. Selonteossa linjataan, että riskien jakamisen pankkiunionissa on perustuttava reiluun, vakuutustyyppiseen järjestelyyn, jossa yhteisen talletussuojan maksut heijastelevat riskien kulloistakin jakautumista. Aivan ensimmäiseksi riskejä pitäisi kuitenkin vähentää. Pidämme hyvänä, että riskien vähentämiseen kiinnitetään huomiota myös valtioneuvoston selonteossa. Se linjaa, että ennen yhteisen talletussuojan edistämistä on rakennettava tiekartta, jossa sovitaan riskejä vähentävistä toimista.

Selonteon mukaan valtiolainojen vakavaraisuuskohtelun muuttaminen siten, että pankeilla olisi kannuste hajauttaa valtiolainaportfolioitaan, olisi edistysaskel rahoitusvakauden näkökulmasta. Myös FA:n mielestä on tarve arvioida huolella sitä, miten valtionlainojen kohtelua pankkien vakavaraisuussääntelyssä olisi tarpeen uudistaa. Yhteisvastuun lisääminen ei ole mahdollista ilman, että samalla luottolaitosten valtionvelkariskejä vähennetään olennaisesti nykyisestä.

Pankkien ja vakuutusyhtiöiden vakavaraisuuskohtelussa on huomioitava sääntelyn vahva merkitys toimijoiden mahdollisuuksiin olla mukana Euroopan talouden elpymiseen tähtäävissä toimissa.

Verotusta koskeva päätöksenteko säilytettävä edelleen kansallisella tasolla

Selonteossa todetaan, että myös EU:n mahdollisten uusien omien varojen tulisi olla luonteeltaan laaja-alaisia ja kansainvälisiä. Suomi osallistuu aktiivisesti keskusteluun unionin uusista omista varoista ja arvioi tulevia ehdotuksia, kuten hiilidioksidipäästöjen tullimekanismia ja digitaaliveroa, kansallisen ja eurooppalaisen kokonaisedun näkökulmasta. Selonteossa esitetään, että määräenemmistöpäätöksenteon käyttöönottoa voitaisiin harkita tietyissä tilanteissa veroasioissa, kuten harmaan talouden ja veronkierron torjunnassa.

FA näkee, että verotusoikeus ja päätösvalta veroasioissa tulisi edelleen säilyttää kansallisissa käsissä. Uusien verojen luominen ja verotusoikeuden antaminen Euroopan unionille olisi erittäin suuri ja periaatteellinen muutos EU:n toiminnassa, mikä mahdollisesti kaventaa eduskunnan budjettivallan käyttöä. Antamalla EU:lle

verotusoikeus luotaisiin myös kokonaan uusi verotuksen taso. Verojärjestelmän tulisi olla mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä: uusi mahdollinen verotuksen taso tekisi kokonaisuudesta monimutkaisemman ja vaikeammin hahmotettavan. Lisäksi se voisi johtaa kokonaisveroasteen nousuun. FA huomauttaa myös, että verotuksen saralla EU:ssa on saatu jo huomattavan paljon tuloksia aikaan veronkierron torjunnassa, vaikka yksimielisyysvaatimusta on edelleen sovellettu. Nykyinen päätöksenteko on mahdollistanut esimerkiksi veronkiertodirektiivin laatimisen sekä implementoinnin tehokkaasti.

FA korostaa, että OECD:n piirissä on tehty laajasti yhteistyötä viime vuosina globaalien verokysymysten ympärillä. FA näkeekin, että globaaleihin verokysymyksiin tulee jatkossakin löytää ratkaisuja nimenomaisesti OECD:n kautta, esimerkiksi digitalisoituvan talouden osalta.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi